

Sygn. akt II CSK 307/20

POSTANOWIENIE

Dnia 30 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa L. C. i A. C.
przeciwko P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 lutego 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od L. C. i A. C. na rzecz P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty po 2025 zł (dwa tysiące dwadzieścia pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 12 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w [...]. w sprawie z powództwa L. C. i A. C. przeciwko Portowi Lotniczemu P. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. o zapłatę, zmienił zaskarżony apelacją pozwanego wyrok Sądu Okręgowego w P. z 7 listopada 2018 r. w ten sposób, że ustawowe odsetki za opóźnienie od zasądzonej powodowi kwoty 188 932 zł przyznał od kwoty 80 000 zł od dnia 11 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty, od

kwoty 108 932 zł od dnia 21 kwietnia 2018 roku do dnia zapłaty, oddalił apelację w pozostałym zakresie oraz orzekł o kosztach procesu.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiedli powodowie, wskazując na naruszenie art. 481 § 1 w zw. z art. 455 w zw. z art. 363 § 2 w zw. z art. 6 k.c., a nadto w zw. z art. 129 ust. 2 i 4 i art. 136 ust. 3 w zw. z art. 135 ust. 1 i 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1219, dalej „p.o.ś.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Podali, że w sprawie występuje kwestia wymagająca wykładni i wywołująca rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, a dotycząca odpowiedzi na pytanie czy w przypadku roszczeń określonych w art. 129 ust. 2 i 136 ust. 3 p.o.ś. w zw. z art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś. odsetki ustawowe przysługują od daty wystąpienia z roszczeniami do zarządcy lotniska, czy też od daty ustalenia wysokości szkody w toku postępowania sądowego.

Skarga kasacyjna jest też oczywiście uzasadniona, albowiem nie budzi jakichkolwiek wątpliwości w orzecznictwie Sądu Najwyższego okoliczność, że w przypadku roszczeń dochodzonych na podstawie art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 i w zw. z art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś., uzasadnione w świetle art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c., jak i usprawiedliwione w świetle społecznego odbioru

wymiaru sprawiedliwości jest zasądzenie odsetek ustawowych od daty wezwania zobowiązanego do zapłaty odszkodowania, a nie od daty ustalenia w toku postępowania sądowego wysokości szkody.

5. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącą rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Natomiast dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2018 r., I CSK 725/17). Nie może budzić wątpliwości kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2019 r., IV CSK 412/18). Nie wystarcza oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/05).

6. Argumentacja podana w skardze kasacyjnej nie pozwala na stwierdzenie, że skarżący wykazali przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określone w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Podniesione przez skarżących wątpliwości były przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego w uchwale z 8 listopada 2019 r. (III CZP 32/19, OSNC 2020/10/81), zgodnie z którą zasądzenie odszkodowania za szkodę określoną w art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 p.o.ś. według cen z dnia jego ustalenia nie wyłącza przyznania odsetek za opóźnienie od dnia powstania stanu opóźnienia. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że roszczenie o odsetki za opóźnienie jest oparte na podstawie faktycznej i prawnej odrębnej od podstawy należności głównej, dlatego odsetki za opóźnienie z powodu nieterminowej zapłaty świadczenia głównego bezpośrednio nie wpływają na ekwiwalentność świadczeń, ponieważ nie powiększają wartości należności głównej. Co jednak istotne, w wypadku, kiedy fakt doznania szkody oraz jej rozmiar są ewidentne i umożliwiają określenie typowego w takich wypadkach świadczenia kompensacyjnego, odsetki ustawowe powinny być naliczane od dnia wezwania dłużnika do spełnienia tego świadczenia, jeżeli natomiast konieczne są szczegółowe badania, bądź dopiero z upływem czasu ujawniają się nowe istotne okoliczności, termin opóźnienia w spełnieniu świadczenia powinien zostać określony z ich uwzględnieniem. Analizę należy rozpocząć od oznaczenia terminu, w jakim dłużnik powinien wykonać swój obowiązek po wezwaniu go do jego spełnienia. Świadczenie należy spełnić niezwłocznie, to znaczy w terminie uwzględniającym czas potrzebny w normalnym biegu starannie wykonywanych czynności na zweryfikowanie zasadności żądania zawartego w wezwaniu i jego pilną realizację. Termin ten zależy więc od rodzaju świadczenia i niezbędnych czynności, jakie są konieczne do oceny jego zasadności i wykonania. W wypadku, kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia - w zakresie kwot w nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione - wyznacza ocenione w powyższy sposób wezwanie dłużnika do zapłaty, które powinno precyzować rodzaj szkody, jej źródło i wysokość żądanego odszkodowania. Jednocześnie podkreślono, że w przypadku niektórych

nieruchomości może zaistnieć konieczność podjęcia dodatkowych ustaleń, co może uzasadniać podjęcie przez sąd decyzji o zasądzeniu odsetek od daty późniejszej niż termin wezwania.

Wbrew przedstawionej w skardze kasacyjnej analizie Sąd Najwyższy we wskazanej uchwale nie przesądził, w przypadku świadczenia odszkodowawczego dochodzonego na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 p.o.ś., o bezwzględnej zasadności zasądzania odsetek od daty wezwania zobowiązanego do wypłaty odszkodowania, a jedynie dopuścił taką możliwość w pewnych okolicznościach.

Sąd Apelacyjny natomiast badał w niniejszej sprawie możliwość zasądzenia na rzecz powodów odsetek od daty wezwania pozwanego do zapłaty. Podał, że powodowie w piśmie z 29 sierpnia 2013 r. wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 250 000 zł, która to kwota obejmowała sumy dochodzone w niniejszym postępowaniu z dwóch tytułów. Oceniał jednak, że w wezwaniu do zapłaty określono w sposób dowolny, iż na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, doszło do szkody w postaci spadku wartości nieruchomości, stanowiącej własność powodów, którą w wezwaniu określono na 150 000 zł, a także do konieczności dokonania nakładów na ochronę akustyczną domu mieszkalnego i że szkoda majątkowa z tego tytułu wynosi 100 000 zł. W wezwaniu tym nie powołano się na żadne obiektywne okoliczności faktyczne, które czyniłyby wiarygodnymi twierdzenia co do wysokości żądanych kwot. Nie podano w szczególności jakichkolwiek danych i obliczeń, które żądanie zapłaty czyniłyby prawdopodobnym. W związku z tym wezwanie to nie spełniało warunków określonych w art. 455 k.c., a wszystkie istotne dla takich ustaleń okoliczności zostały ustalone dopiero w toku postępowania sądowego, w oparciu o wydane w sprawie opinie biegłych. Również wysokość zgłoszonych przez powodów roszczeń została ostatecznie ustalona na podstawie opinii biegłego.

Doprowadziło to Sąd Apelacyjny do wniosku, że zasadne było przyznanie powodom odsetek od daty doręczenia pełnomocnikowi pozwanego dwóch opinii biegłych, którymi określono zobowiązanie pozwanego wobec powodów. Skarżący nie zgadzają się z tą oceną, a rozumowanie przedstawione w ramach

wykazania przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zmierza w istocie do jej zanegowania. Skoro jednak przywołane przez skarżących przepisy prawa zostały już poddane wykładni, a skarga nie zawiera dostatecznych podstaw dla przyjęcia potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego, należy stwierdzić, że skarżący nie wykazali istnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Podobnie skarga kasacyjna nie zawiera wykazania oczywistej zasadności skargi, brak jest bowiem podstaw do przyjęcia, że zaskarżony wyrok został wydany w sytuacji kwalifikowanego, widocznego bez potrzeby głębszej analizy, naruszenia przepisów art. 129 ust. 2 p.o.ś. w zw. z art. 136 ust. 3 i w zw. z art. 135 ust. 1 i 2 p.o.ś.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz w związku z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.